

Straža v viharju

Izhaja vsak četrtek • Posamezna številka stane Din 1.50
Celoletna naročnina Din 40.— • Čekovni račun: „Straža v viharju“, Ljubljana, št. 16.790

Izdaja: Konzorcij „Straže v viharju“ (A. Tepež) • Urejuje: J. Natek
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Miklošičeva 5 • Tisk Jugoslov, tiskarne (J. Kramarič)

Ljubljana, 21. septembra 1939

Leto VI — Številka 2

Budno na straži!

Sloviti rjavo-rdeči pakt, usoda francoskega komunizma in njeni odmevi širom Evrope so razgalili resničnost, ki se je dotlej spretno skrivala za bolj neposredno otipljivo, manj tajinstveno resničnostjo tretjega boljševizma brez internacionale. Rdeči boljševizem tretje internacionale se je v Evropi izven Rusije ohranil pri življenju, ker je v propagandi proti rjavemu tretjemu boljševizmu brez internacionale najbolj široko odpiral usta.

Komunizem v Evropi že dolgo ni bil več »socialni pokret«, ker je Sovjetska Rusija zanikala resničnost in privlačnost njegovih demagoških gesel. V Moskvo na šolanje poslani inozemski komunistični propagandisti, ki so nesli s seboj še nekaj zapadnega kritičnega duha, so se vračali kot apostoli antikomunizma. Danes imamo že celo vrsto podrobnih razprav teh potnikov, ki so za sovjetski boljševizem uničevalne.

Evropski komunizem tretje internacionale je razen Francije, kjer je še poskušal obdržati značaj »socialnega pokreta«, postal predvsem družabno-nergaško izživljanje tako imenovanega »levičarskega izobraženstva«. Bil je dobrodošlo kulturnobojno in cinično-nergaško nadomestilo za spuhteli liberalizem prejšnjega stoletja: to je bil boljševizem Španije, to je boljševizem Anglije, to je boljševizem Balkana, ki ga po njegovem srbskem akademskem vzoru precej dobro poznamo. To je boljševizem srbskih študentov v Parizu, ki so uživali, če so mogli poslati v »domovino« kako »rezoluciju«, ali pa govoriti na kakem internacionalnem meetingu »u ime jugoslovanske omladine«.

In na te »intelektualne« ostanke brezna-rodne boljševizma mislimo, ko opozarjamo na komunistične spletke. Ta levičarski salon-ko-kavarniški, revijalni boljševizem, ki dela »veliko politiko«, velikopotezne programe, ustanavlja po kolonah svojih tednikov »ljudska gibanja«, »narodno-obrambne akcije« itd. to meščansko-levičarsko kasto, ki se je pred leti vsula z naše univerze, imamo v mislih, ko svarimo pred preuranjenim pozabljenjem velikih dogodkov, ki so bili uvod v drugo svetovno vojno dvajsetega stoletja.

Usoda francoskega komunizma (in njegovih levičarskih intelektualnih zagovornikov), ki je lahko dvajset let neovirano varal francosko javno mnenje o svojem iskrenem fran-

coskem domoljubju (čeprav je v ljudskih srcih preračunano rušil vse temelje francoske narodne veličine), se drznil celo vsenaokrog deliti nauke o »reakciji« o »izdajstvu« o »plačancih« in podobno, pa se je nazadnje v usodnem trenutku le ujel na dejstvo, ki ga je prej besno zanikaval, — da je v službi interesov III. internacionale, ne pa v službi francoske domovine, — usoda te najbolj spretno podružnice III. internacionale je od sile poučna tudi za najbolj neborbene patriote:

Bodimo edini

Bolj kot kak gospodarski sistem ogroža Evropo in vso krščansko kulturo socialni ateizem, ki se je porodil l. 1789 s francosko revolucijo in z proglasitvijo tako zvanih človečanskih pravic. Danes žanje Evropa, kar je tedaj sejala. Seme, vrženo v zemljo, je bilo: ločitev od Boga. Bistvo poganstva je v tem, da se loči država od božje avkloritete in danes je to seme vzkliko: evropska družba je v svojem bistvu razkristjanjena, zato se razkrajja. Evropa je uživala izza leta 1789 od drevesa smrt, zato stara Evropa umira... Nastaja nova Evropa.

Evropa je v vojski. Gre za usodo mnogih narodov. Gre za velike odločitve. Ni vseeno, kako bo narodno zadržanje in ljudsko razpoloženje v času, ko bo ta vihar tulil okoli nas. Dogodki pred dvajsetimi leti so nas z bridko izkušnjo izučili o izredni pomembnosti dneva po vojski: dan, ki je zadnjič sicer odločil samo o dvajsetih letih Evrope, ki pa lahko jutri odloči za sto let! Narod, ki ne bo pripravljen, ki si ne bo natančno svest svojega narodnega namena, svojega narodnega poslanstva, ki ne bo imel takrat svojih sil urejenih in čvrsto organiziranih, ki ne bo pravočasno razorožil svojih notranjih sovražnikov: sejalec nereda, vznemirjevalcev javnega mnenja, razkrojevalcev narodne enodušnosti, motilcev narodne urejenosti, nergačev proti narodnemu vodstvu, tisti narod bo svojo malomarnost in »širokogrudnost« še dolgo objokoval...

Zato slovenska mladina, slovensko dijaštvo, slovensko izobraženstvo pozabi malenkostne domače prepire in imej eno samo skupno misel pred seboj: Jugoslavijo, našo skupno domovino! Zdaj ne bodi ne struj, ne medsebojnih obračunavanj; zdaj naj nas pre-

veva ena sama misel: V metežu svetovne vi- hre je edina naša rešitev složna moč - na Jugoslavija. V novi Evropi mora naša Jugoslavija biti močnejša kot kdaj.

Pri vsem tem pa bodimo disciplinirani, urejeni, poslušni svojemu poklicanemu vodstvu.

Socialni teden belgijskih katoličanov (Valoncev) je bil v Louvainu. Glavni predmet socialnega tedna je bilo vprašanje: Krščanska zamisel družine.

Edinost v vrstah kat. izobraženstva

V dneh kongresa Kristusa Kralja je priredila Kat. akcija (7arodni odbor KA?) zborovanje za izobražence, ki se ga je udeležilo nekaj sto poslušalcev duhovnikov, starešin, akademikov, učiteljev in učiteljic.

Na zborovanju je imel g. ravnatelj dr. Karel Capuder referat, ki je močno odjeknil v katoliški javnosti.

Po raznih poročilih poslušalcev povzemamo nekaj misli iz tega referata.

1. Po Kristusovem nauku o ljubezni bi bila edinost potrebna, a med našimi akademiki so tri različne struje.

2. Ena skupina hodi stranpota, ker ljubimka z marksizmom in s komunizmom, se celo družijo na univerzi s komunisti (n. pr. v Narodnem akademskem bloku).

3. Ta skupina prireja tečaj za katoliško izobraženstvo, na katerem predava predavatelj, ki še ni preklical svojih izjav, ki jih je škof obsodil.

4. Obžalovati je, da celo duhovniki sodelujejo pri takem tečaju in da se taki tečaji gmotno podpirajo.

5. Vzroki za strujarstvo med akademiki so deloma napačne ideologije, prevzete iz tujine, deloma osebne ambicije; needinost sega deloma že v načela, ne samo v taktiko in metodo.

6. Podrediti se je treba skupnemu vodstvu, ki ga konkretno predstavlja Narodni odbor KA.

Ako izražene misli niso točno podane, smo radi pripravljeni jih popraviti.

Ker je referent govoril pred najširšo jav-

Vpisovanje na univerzi:

za novince od 25. septembra do 5. oktobra,

za ostale od 25. septembra do 10. oktobra.

nostjo in še na kongresu Kristusa Kralja, je bila njegova obsodba omenjene skupine in graja duhovnikov, ki na omenjenem tečaju sodelujejo, javna. Na sporedu Akademskega kulturno-socialnega tedna, ki ga je »Zarja« priredila v Bohinju, je bilo šest duhovnikov predavateljev, katerim ni nihče tega prepovedal. Predavatelj je govoril na zborovanju KA, ki jo je »Cerkev priznala za svojo uradno organizacijo«.

Za vso katoliško inteligenco je važno vedeti, ali se Narodni odbor KA strinja z vsemi izvajanji; nadalje, kakšno kompetenco ima glede ureditve, vodstva katoliških društev NOKA, če je prof. Capuder res mislil na NOKA. Glede vsega tega bi nam vsem bila jasnost potrebna.

Prav zato bi bilo potrebno, da g. ravnatelj dr. Karel Capuder svoj referat v vseh potankostih objavi. Za to ga tudi iskreno prosimo!

OPOZORILO!

Krožki Slovenske Dijaške Zveze na srednjih, srednjih-strokovnih in meščanskih šolah so odobreni z odlokom ministra prosvete z dne 6. junija 1939.

Naše delo je torej zakonito. Zato začnite neustrašeno v smislu navodil Zveznega vodstva SDZ. Ako bi na katerem zavodu kdo poskušal ovirati delo Krožka SDZ, javite tak protizakonit primer takoj Zveznemu vodstvu SDZ, ki bo takoj ukrenil potrebne korake.

Fantje in dekleta, korajžno in vztrajno na delo!
Zvezno vodstvo SDZ.

Današnji številki prilagamo položnice. Vljudno Vas prosimo, da nam čimprej nakažete naročnino, ker moramo v fiskalni takoj plačati vsako številko. Prosimo Vas, da priložite še nekaj za fiskalni sklad.

Letos bo izšlo pet številčk več kot doslej — zato smo morali zvišati naročnino na din 40.—.
Uprava.

Važna sprememba v organizaciji KA v Italiji

Papež Pij XII. je poveril »visoko vodstvo Kat. akcije, ki je predmet Njegovih gorečih dušnopastirskih prizadevanj« posebni komisiji treh kardinalov, aktivnih škofov (Lavitrano, nadškof - Salerno, Boetto, nadškof - Ženova, Piazza, patriarh - Benetke).

Uradni »Bulletino« ital. Kat. akcije je objavil v svojem zvezku meseca julija in avgusta sledeče sklepe te komisije glede spremembe pravil KA:

a) Imajoč pred očmi nalog, ki ga ji je poveril sv. oče,

b) po zaslišanju italijanskega episkopata, c) smatrajoč za koristno, da škofje prevzamejo v svojih škofijah bolj neposredno, ne samo odgovornost, ampak tudi vodstvo Kat. akcije, ker ta ni drugega, kot organizacija apostolata laikov v odvisnosti od hierarhije in v njeno pomoč,

d) uvažujoč, da bo tako neposredno vodstvo kat. akcije po škofih vedno bolj dokazalo vernikom, kako je kat. akcija episkopatu pri srcu in kako hoče episkopat zavarovati proti vsem iskrenost (purezza) namenov in udejstvovanju, je sklenila komisija spremeniti pravila kat. akcije po sledečih vidikih:

1. Kardinalska komisija bo vršila nalog visokega vodstva s tem, da bo dajala po potrebi splošne smernice Kat. akciji v Italiji, pospešujoč njen razvoj in nadzirajoč njeno delovanje v vsem narodu in posameznih škofijah.

2. Da bo imela kardinalska komisija potrebne informacije za vršitev njenega naloga, jo bo stalno obveščal njen tajnik o razvoju Kat. akcije na splošno in v posameznih škofijah.

3. Komisija sama imenuje osrednje asistente in njihove namestnike, ki ostanejo v službi po 2 leti in se lahko vedno spet imenujejo.

4. Kardinalska komisija bo pregledala in odobrila:

a) letne delovne načrte posameznih nacionalnih združenj;

b) polletno poročilo nacionalnih združenj o stanju organizacije;

c) polletno poročilo o njihovem delovanju;

d) njihovo bilanco;

e) morebitne nove vzpodbude, ki so se pojavile med letom.

5. Tajnik komisije bo tudi generalni ravnatelj Kat. akcije v Italiji. Pomagala mu bosta podravnatelj in upravnik, ki jih bo komisija imenovala za 2 leti; ti trije tvorijo osrednji urad.

6. Generalni ravnatelj bo sklical po potrebi generalni svet, ki ga tvorijo cerkveni asistenti in osrednji predsedniki.

Svet bo preučeval splošne iniciative in bo skrbel za vzporednost dela posameznih nacionalnih združenj.

7. V vsaki škofiji bo škof na škofijskem sedežu ustanovil **škofijski urad za vodstvo Kat. akcije**. Temu uradu bo škof predsedoval ali osebno ali po posebnem škofijskem zastopniku.

Asistenti in škofijski predsedniki tvorijo škofijski svet, ki ga sklicuje škof oziroma njegov zastopnik po potrebi; ta svet vrši v okviru škofije isto nalogo kot generalni svet (6).

8. V vsaki župniji **vodi župnik** (osebno ali po zastopniku, odobrenemu od škofa)

župnijski urad Katol. akcije in bo skliceval po svoji uvidevnosti župnijski svet, sestavljen iz župnijskih asistentov in predsednikov, ki jih bo imenoval za 2 leti škof po zaslišanju župnika in glede predsednikov tudi po zaslišanju škofijskega predsedstva.

9. Nacionalna, škofijska, župnijska predsedstva posameznih združenj bodo občevala med seboj glede novih pobud in udejstvovanja že odobrenih načrtov samo preko škofijskih uradov Kat. akcije.

★

Videmski škof v Rivista Diocesana razlaga to spremembo takole: Doslej KA ni bila neposredno v okviru cerkvene organizacije, ampak je bila v zvezi z njo le po cerkvenem asistentu, ki je predstavljal hierarhijo; v vseh odborih so bili laiki predsedniki. Imelo je to svoje prednosti, pa tudi svoje slabe strani.

Po tej preuredbi je prešlo vse vodstvo na zastopnike cerkve (kardinalska komisija, škofje, župniki), pač pa ostanejo predsedniki posameznih organizacij (lastnih) laiki.

Nedeljske misli

»Učenik, katera je največja zapoved v postavi?« Jezus mu je odgovoril: »Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem in vso dušo in vsem mišljenjem. To je največja in prva zapoved. Druga pa je njej enaka: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.« Na teh dveh zapovedih stoji vsa postava in preroki... Prim. Mt 22, 34-46.

Kakor je pismar zvito in zlonamerno zastavil vprašanje, tako preprosto in enoumno je odgovoril Jezus. Najprej je treba priznati nad seboj zakonodajavca, ki ima nad ljudmi

oblast. Življenje ljudi ne vodijo železni naravni zakoni in nepremagljivi nagoni. Ljudje imajo nad seboj zapovedi, ki temeljijo v najvišjem zakonodavcu. Zapovedi prinašajo v mnogolično življenje in njegove podrobnosti red, urejenost in zakonitost. Toda vse zapovedi se na zadnje zlijejo v dve, v ljubezen do Boga in v ljubezen do bližnjega.

Bog je bil do človeka dober. Dal mu je um in svobodno voljo. Dal mu je ves svet, ki ga je zanj ustvaril, da bi človek gospodaril na njem in ga rabil. Bog je stopil s človekom v posebno tesno zvezo, ko ga je napravil deleznega svoje narave in ga s tem napravil za božjega otroka, ki naj bi bil zato tudi dedič nebes. In ko je človek z grehom odpadel od Boga, mu je Bog prišel na pomoč z odrešenjem in odpustčenjem. Za vse to Bog lahko zahteva: Ljubi Gospoda svojega Boga, z vsem srcem in vso dušo in vsem mišljenjem!

Bog je izkazal ljubezen vsem ljudem. Nikogar ni izovel. Če On kot najvišji zakonodajavec in stvarnik vsem ljudem brez razlike izkazuje ljubezen, potem tudi njegovi podrejeni podložniki ne smejo nikogar sovražiti. Kakor naj vsi ljudje Njega ljubijo, tako naj ljubijo tudi vse tiste, ki jih On ljubi. Zato čisto naravno iz prve zapovedi sledi druga: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.

Mi pa živimo v času, ko človek zavrača ljubezen, ki mu jo Bog ponuja. Saj je ni zapovedi, ki je ne bi človek grobo kršil. Zato je tudi toliko opevana ljubezen do bližnjega izgubila svojo podlago. Ali naj tudi nam velja druga Kristusova beseda: »Kolikokrat sem vas hotel zbrati, kakor zbira koklja svojca piščeta, pa niste hoteli... Zato ne bo ostal kamen na kamnu... Kdo ve, ali bomo spoznali znamenja časa?

Fakultetna specializacija kat. akademskih društev

Vendar »križarstvu« iz več razlogov ni uspelo reformirati preživeli društveni ustroj in ga prilagoditi novim slovenskim potrebam. Izgleda, da je glavni razlog iskati v odklonilnem stališču, ki ga je »križarstvo« zavzelo do organizacijskega dejstva. Križarji so postavili nekoliko čudno dilemo: Organizacija — gibanje. Zato »gibanje« niti ni prav poskušalo preroditi »organizacije«, temveč je s svojim odklonilnim stališčem do nje vzbudilo v akademskih organizacijah odpor proti sebi. Misel kake korenitejše reforme starih društev je s tem za dolgo dobo bila odložena. Preživela društva so namreč črpala potrebnih »življenjskih sil« v odporu proti antiorganizacijskemu »križarstvu« in so že zato bila trdovratno nasprotna kakoli koreniti preosnovi, ker so gledale v njej »križarski strah«.

Sad tega trenja je bila ustanovitev krščansko-socialističnega akademskega društva »Borba«. Razpoke v društvenem sestavu in rane v društvenem okolju slovenskih katoliških akademikov so z razvojem »Borbe« še globlje zajzale.

Društva so imela čisto formalna liberalno - demokratska pravila brez učinkovitih sankcij za opuščanje itak že minimalnih obveznosti. Dejansko popolna brezobveznost je bila kaj pripraven okvir za skrajno laksnost celotnega dru-

štvenega sloga in življenja. Društva niso izvrševala vzgojno-oblikovalnega namena. Zaradi tega se ni čuditi, da se je kvalifikacija »katoliški« dejansko pojmovala bolj v pomenu »politično-klerikalno«, kot pa celotnostno in dejavno katoliški. Usodno za nadaljnji društveni razvoj pa je bilo dejstvo, da je na sebi umevna reakcija proti temu izvotlenju katoliških akademskih društev tudi sama zgrešila pravo obnovitveno smer: bila je premalo jasna in načelna v filozofskih in teoloških načelih. Mesto nje pa so se začele pojavljati pod vplivom tajnih celic marksistične in komunistične tendence.

K vsemu temu so nato doprinesle znaten delež še takratne duševne politične razmere, ki so ustvarile kar najprimernejše ozračje za podtalno komunistično delo: kakor v ostala akademska društva, tako so se tudi v katoliška akademska društva vtihotapili komunisti in tam sčasoma spletli pravcato akcijsko mrežo. Tako se je pričelo razdobje, ko si n. pr. v Akademskem domu odprl šahovsko desko, pa se ti je zasvetil kričeč naslov »Rdečih signalov«. Vršile so se dnevne in nočne debate o tem, ali naj se iz društvenih nazivov črta pristavek »katoliško«. Na univerzi, kjer so po vseh društvi razpostavljeni in medsebojno povezani komunistični provokaterji pričeli izrabljati spontan odpor akademske mladine proti brutalni protinarodni diktaturi, tako lakсна, pri tem pa še podminirana katoliška

akademska društva seveda niso mogla nuditi Bog ve kakega uspešnega odpora.

Te neznosne razmere so končno morale vzbuditi radikalen odpor. V jeseni leta 1932 se je znašel v Akademski Zvezi krog mlajših akademikov, ki je začel s smotreno borbo na dveh frontah: Na univerzi so prizadevanja tega kroga odločnih in iniciativnih fantov šla za tem, da komunistične agente izolirajo od akademske mase. V ta namen so ti fantje neutrudljivo nastopali kot govorniki na akademskih zborovanjih in meetingih, z letaki odkrivali komunistične namene in taktiko ter z neposrednimi akcijami ob akademskih demonstracijah, manifestacijah in pod. preprečevali, da bi razpostavljeni komunistični provokaterji mogli zavajati množico. Ločitev je bila dokončno dobojevana, ko so ob priliki nekih demonstracij v začetku 1933, ko je univerza polna demonstrantov, bila blokirana od policijskih kordonov, ti fantje zalotili komunistični »generalni štab« ravno, ko je v prirodoslovnem inštitutu vršil poslednje priprave, da se skozi univerzitetna okna razobesijo veliki komunistični lepaki in transparenti s komunističnimi gesli, in ko je raz univerzitetno streho zaplapolala rdeča zastava. Takrat so se blokirani demonstranti razdelili na dvoje in to so bile zadnje skupne demonstracije.

Vzporedno s temi odločilnimi akcijami na univerzi je omenjeni krog nastopal doma v Akademskem domu. Marca 1933 je član tega kroga pred zbranim članstvom Akademске

zveze v Akademskem domu prečital znani Naš Manifest in pozval vse dobromisleče, da ga podpišejo.

Naš Manifest je zaključil eno razdobje in odprl novo. V Manifestu je omenjeni krog iz katerega se je izoblikoval stražarski pokret, jasno in kratko v petih točkah opredelil stališče slovenskega katoliškega akademika do vseh osnovnih vprašanj in časovnih zmot ter postavil precizna načela za potrebam sodobnosti odgovarjajočo obnovo slovenskih katoliških akademskih društev. Zaradi važnosti tega dokumenta prinašamo njegovo besedilo:

1. Hočemo, da postane katolištvo osrednja sila in točka našega gledanja, ozračje, v katerem živimo in dihamo.

2. Hočemo nov pravičen družabni red na temelju večnih resnic krščanstva. Sprejemamo smernice papeških okrožnic in smatramo za prvi pogoj socialne obnove duhovno in moralno obnovo.

3. Hočemo močno katoliško akademsko organizacijo, slonečo na verski poglobitvi, trdni disciplini, medsebojnem zaupanju ter zavesti odgovornosti pred lastnim narodom.

Odpraviti hočemo negativno nergačenje in se navdušiti za aktivni optimizem. Prostoriteto Cerkev in njenega zastopnika.

4. Slovenska narodnost nam je vrednota, ki nam je nobena sila ne more odvzeti.

Univerza

Doma

Praznovali bomo letos dvajsetletnico univerze.

V vsakem narodu živijo ideje, ki so gibalno njegovega narodnostnega življenja. Tudi slovenski narod je imel take ideje, in ena izmed takih idej je bila ustanovitev slovenske univerze.

Bojba za slovensko univerzo je že stara, toda dokler je roboval naš narod tujcu, je bila brezuspešna. Ideja ustanoviti slovensko univerzo se je začela uresničevati šele po razsulu habsburške monarhije. Toda neurejene takratne razmere niso dopuščale, da bi mislili na takojšnjo ustanovitev univerze v Ljubljani. Vendar so skušali vprašanje lastne slovenske univerze spraviti vsaj z mrtve točke. Zato je docent na praški univerzi dr. Mihajlo Rostohar sklical 23. novembra 1918 posvetovanje zastopnikov Slovenske Matice, Pravnika, društva slovenskih profesorjev, zdravnikov in tehnikov ter vseučiliških profesorjev. Na tem posvetovanju je prof. Rostohar predlagal, naj se ustanovi vseučiliška komisija, ki bi štela po dva strokovnjaka iz vsake stroke. Ta komisija naj bi preučila možnost ustanoviti slovenski vseučiliški provizorij pri zagrebški univerzi. Svoje želje so sporočili v posebni spomenici Narodni vladi v Ljubljani.

Dne 5. decembra 1918 se je prvič sestala vseučiliška komisija, ki pa svojega delokroga ni imela nikdar točno očitane, tako da je šele po nekaterih sejah našla svojo pravo pot. Vseučiliška komisija je takoj stopila v stik z zagrebško univerzo glede ustanovitve slovenskega vseučiliškega provizorija pri zagrebški univerzi.

Toda glede ustanovitve vseučiliškega provizorija si niso bili vsi člani vseučiliške komisije edini. Nekateri, zlasti dr. Pavel Grošelj, so zagovarjali misel, da se ustanovi samostojna, popolna univerza v Ljubljani. Zaradi napačnosti si naziranj je delo vseučiliške komisije zastajalo.

Sporodno z delom vseučiliške komisije pa je delovala tudi Narodna vlada v Ljubljani. Zlasti se je trudil za ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani poverjenih za uk in bogočastje dr. Verstovšek, ki je obenem z dr. Brejcem 6. februarja 1919 prvič poročal osrednji vladi o slovenskih vseučiliških težnjah, zlasti o težnji ustanoviti tehnično visokošolstvo.

Dne 13. februarja 1919 je prinesel »Slovenec« uvodni članek »Vseučilišče v Ljubljani«, v katerem na kratko in jedrnatu dokazuje potrebo vseučilišča. Na ta članek se je obregnil »Slovenski narod«, ki je odrekel »Slovenec« kot glasilo Slovenske ljudske stranke pravico, govoriti o slovenskem vseučilišču. V članku se »Slovenski narod« izreka proti ljubljanski univerzi navajajoč skoraj vse one razloge, ki so jih doslej proti naši zahtevi po lastni univerzi navajali naši najhujši nasprotniki. Toda ta članek je vzbudil reakcijo. V istem »Slovenskem narodu« je dr. Pavel Grošelj kot odgovor na pisanje »Slovenskega naroda« napisal članek, ki navaja vse razloge za takojšnjo ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani, kajti »na telo slovenske narodne kulture se skladno prilega samo ena glava, slovenska univerza«. — Pomisleki proti lastni univerzi so vedno

bolj kopteli in ko je padel v vodo še zagrebški provizorij, je ostal vsem pred očmi samo še en cilj: čimprej odpreti univerzo v Ljubljani.

Dne 25. februarja 1919 je nastopila nova osrednja vlada pod predsedstvom Stojana Protiča, v kateri je bil dr. Korošec podpredsednik in Ljuba Davidović prosvetni minister. Narodna vlada je pri novi osrednji vladi takoj posredovala in dr. Verstovšek je dosegel popoln uspeh. »Slovenec« je dne 4. marca 1919 poročal: »Vlada SHS je določila, kakor poročajo, za ustanovitev slovenskega vseučilišča 1.400.000 K. Pouk naj bi se začel že letošnjo jesen. Tako bi bila torej davna zahteva naših kulturnih delavcev in srčna želja ter nujna potreba našega naroda končno na tem, da se uresniči. Ta želja in ta zahteva se je oglašala v javnosti sedaj glasneje, sedaj tišeje, kakor so pač stale šanse in kakor je bilo razumevanje zanje večje ali manjše. Toda utihnilo ali zamrlo ni nikdar in premnogo je bilo med nami takih, ki jim je bilo slovensko vseučilišče eden izmed najdražjih in najlepših narodnih ciljev. Sedaj, ko smo gospodarji v svoji hiši, moremo misliti tudi na uresničitev te najvišje kulturne potrebe našega naroda.«

Da bi se moglo vseučilišče odpreti že jeseni, je Narodna vlada pritegnila k delu vseučiliško komisijo, kateri je bilo naloženo, da sestavi pet podkomisij, ki naj izdelajo načrte za organizacijo posameznih fakultet in predlaga profesorje. Podkomisije so delale s takim navdušenjem, da so predložile svoje osnovne načrte, dasi so bile ustanovljene šele 8. marca, do 29. marca vseučiliški komisiji, ki jih je predložila vladi v nadaljnjo odločitev.

Vendar s tem še ni bilo dokončno rešeno vprašanje naše univerze. Nakazani krediti se niso takoj izplačali, Belgrad je začel stvar zavlačevati in dopis prosvetnega ministra Ljube Davidovića je podrl lepe nade. Toda možje, ki so imeli usodo vseučilišča v svojih rokah, niso klonili. Njih trud tudi ni bil zaman. Na za Slovence zgodovinsko važni seji dne 30. junija 1919 je ministrski svet pod predsedstvom dr. Antona Korošca, slovenskega narodnega voditelja, sprejel zakonski predlog glede ustanovitve ljubljanske univerze. Zakonski predlog je bil nato predložen začasnemu parlamentu, ki ga je 16. julija z vsemi glasovi sprejel in 23. julija ga je Aleksander, takrat še regent, podpisal.

Drugod

Zivljenje katoliških akademikov na Irskem.

Irška slovi kot verna katoliška dežela. 75 odstotkov prebivalstva je katoliškega. Ljudstvo je v veri dobro poučeno in vzgojeno. Verski pouk traja sistematično skozi osnovno in srednjo šolo. Katoliška univerza v Dublinu ga na najlepši način dopolnjuje. Verski pouk na srednji šoli traja šest let in obsega dogmatiko, moralko, apologijo, sv. pismo, cerkveno zgodovino, krščansko sociologijo in liturgijo. Ves ciklus verske vzgoje za izobraženega človeka je dolg celih dvanajst let.

Na Irskem je štiri tisoč katoliških akademikov. Tri tisoč pet sto jih študira na državni katoliški univerzi v Dublinu, pet sto na protestantski v Belfastu. To univerzo je na Irskem ustanovila angleška kraljica Elizabeta, da bi izpodkopala katolicizem Ircev. Na uni-

verzi v Dublinu so vsi profesorji praktični katoličani. Rektor je podpredsednik Katoliške akcije. Svoje predmete predavajo s čistega krščanskega stališča. Univerzitetna oblast izrablja vsa sredstva, da izoblikuje mladega akademika v odličnega in značajnega katoliškega izobraženca in strokovnjaka. Vsi akademiki od prvega do zadnjega so člani Katoliške akcije. Medicinci imajo Bratovščino sv. Luka, ki sta ji patrona Kozma in Damijan. Razen tega imajo še Bratovščino cerkvenega petja, Vincencijevo konferenco za ubožce, Bratovščino Leona XIII. in Misijonsko bratovščino. Vse te organizacije so včlanjene v Pax Romani.

Tudi Slovincem bi bila potrebna taka univerza. Kadar jo bomo dobili, se nam ne bo treba več bati za narodno samobitnost in življenje.

Šušljanje

Šepetanje je še nek način govorenja, s katerim se ljudje sporazumevajo takrat, kadar ne marajo, da bi jih kdo drugi slišal. Uporablja se pa tudi zato, da oseba, kateri kaj povemo, le napol čuje in nato v svoji domišljiji stvar sestavi.

Prav zaradi tega se dobe ljudje, ne samo ljudje, organizacije se dobe, ki imajo v načrtu, da bodo samo s šepetanjem uničevale ljudi in organizacije, ki jim drugače ne morejo do živega.

Te svoje taktike pa se oklepajo zaradi tega, ker dobro vedo, da nikoli ni mogoče prijeti pravega krivca in tvorca lažnih in naltolcevanih vesti, če pravi dvajset ljudi: »Tako sem slišal, tako se govori, ljudje govore.«

Zato moramo mi pri svojem delu skrbeti, da bomo iztrebili povsod ljudi, ki v svoji strahopetnosti ne upajo vsega, kar imajo na srcu, povedati kot mož možu, ampak uporabljajo tako nizkotne stvari, ki jih vsi pošteni ljudje z gnusom zametavamo.

Tovariši - akademiki! Vpišite se v AK „Straža“!

Izba »Straže« je v Semeniški ul. 2.

V letih 1920—1938 smo Slovenci na novo sezidali 68 novih ljudskih šol, prezidali pa 94 ljudskih šol. Koncem šolskega leta 1937/38 smo imeli 860 ljudskih šol s 4131 oddelki, 176.186 učenci ter 4198 učnimi močmi. Meščanskih šol imamo 50 (42 državnih in 8 zasebnih). V začetku šol. l. 1938/39 je bilo 285 oddelkov s 10.651 učenci (4901 m., 5750 ž.) ter 338 učnih moči, ki jim je pomagalo še 76 honorarno nastavljenih. 31 šol je usmerjeno v obrt in industrijo, 10 v trgovino ter 9 v kmetijstvo.

Gimnazij imamo 20. Ob pričetku šol. leta 1938/39 je bilo vpisanih 12.947 učencev (8341 moških in 4606 žensk) v 302 oddelkih. Poučevalo je 458 učnih moči, ki jim je bilo dodeljenih še 74. Na učiteljskih je bilo v začetku l. 1938/39 334 učencev (185 m., 149 ž.), 14 oddelkov in 56 učnih moči.

Nepismenost v Sloveniji: l. 1910 14.65%, l. 1918 še 10%, l. 1921 le še 8.85%, l. 1925 6%, l. 1931 5.54%, l. 1934 3.3% in po učiteljski statistiki koncem šol. leta 1936/37 samo še 1.86%.

Iveri

Nekaj številčk iz življenja slovenske univerze

Koncem leta 1938 je imela slovenska univerza 53 rednih in 17 izrednih profesorjev, 16 docentov, 2 pogodbeni redni profesorja, 6 lektorjev, 51 konorarnih predavateljev in 13 privatnih docentov.

V zimskem polletju 1919/20 se je vpisalo 670 rednih (651 m., 19 ž.) ter 25 izrednih (19 moških in 6 ž.) slušateljev, skupno 695.

V zimskem polletju 1938/39 se je pa vpisalo 1951 rednih (1587 m., 364 ž.) ter 13 izrednih (7 m., 6 ž.) slušateljev.

Italijanski akademiki, člani KA, so imeli letos od 7. do 11. septembra v Rimu veliko zborovanje, ki so na njem obravnavali zelo važna vprašanja, n. pr.: Odgovornost sodobnega človeka v Cerkvi, Filozofija v življenju, Narava in vrednote v leposlovnem oblikovanju, Socialne funkcije lastnine, Namen in meje terapije, Naravne vrednote v nadnaravnem redu, Položaj otrok po novem državljskem zakonu, Zgrajenost in razvoj delniških družb v sodobnem gospodarstvu, Obstoj dobe brez življenja, Vrednost umetnosti v življenju, Verska in kulturna delavnost v akademskem okolju itd. Razen tega so zasedale posamezne akcije n. pr. misijonska, umetniška itd. Studijsko delo je spremljalo seveda tudi versko udejstvovanje z vsakdanjo sv. mašo, sv. obhajilom in še drugimi cerkvenimi slovesnostmi. Končno so izvolili tudi nove svetovalce KA.

L'Osservatore Romano prinaša že dalj časa pastirska pisma posameznih italijanskih škofov in nadškofov, ki v njih uradno prevzemajo vodstvo KA v svoje roke ter postavljajo laične svetovalce v smislu zadnje odredbe kardinalske komisije glede organizacije KA.

Katoliška univerza Srca Jezusovega v Milanu je dobila nov statut. Namen te univerze je označen v statutu: Pomagala bo pri razvoju znanosti in pripravljala slušatelje na znanstveno delo, na javne službe in na svobodne poklice z visokošolskim načinom poučevanja, združenim z npravno vzgojo, ki temelji na katoliških načelih.

V zvezi z reorganizacijo italijanske KA, s katero so se ukinila dosedanja laična vodstva KA in se nadomestila s škofijskimi uradi KA, katerim predsedujejo škofje, je papež poslal posebno pismo katoliškim akademikom. V pismu jih poziva, da vneto sodelujejo v preurejeni KA, rekoč: »Sv. oče pozdravlja odločno voljo akademikov, da se hočejo brez ugovorov sinovsko podvreči njegovim navodilom in pod vodstvom škofov še bolj delati za kraljestvo božje.«

Od 22. do 24. avgusta je bila škofovska konferenca nemških škofov v Fuldi na grobu sv. Bonifacija. Prvič so prisostvovali konferenci avstrijski in sudetski škofje.

Ameriški katoličani slave 150 letnico prve katoliške univerze, Zgrajena je bila 1789 v Washingtonu. Danes imajo katoličani v USA že 16 univerz, več sto gimnazij in 8000 meščanskih in strokovnih šol.

Katoliški tisk v USA je porastel v zadnjih 13 letih za 60%. L. 1925 je bila naklada katoliških dnevnikov 1.602.369 izvodov, l. 1937 pa že 2.631.807 izvodov. 71 škofij ima svoje lastno glasilo.

Knjige

Dr. Ciril Žebot: Korporativno narodno gospodarstvo. Korporativizem, Fašizem. Korporativno narodno gospodarstvo. Celje 1939. Založila Družba so. Mohorja v Celju. Broširana 51 (68) din, vez. 63 (84) din.

V dobi, ko vse države brez izjeme zapuščajo liberalno, popolnoma svobodno gospodarstvo in ko so se v gospodarstvu samem pojavile oblike, ki popolno svobodo močno omejujejo, če že ne sploh onemogočajo (karteli, trusti itd.), si teoretiki in praktiki prizadevajo najti novo organizacijsko obliko vsega družbenega življenja, zlasti pa še gospodarstva. Skrajni del teorije in prakse se navdušuje za popolno vezanost družbenega in gospodarskega življenja, toda te teorije ne vzdrže znanstvene kritike. Enako vodi praktično izvajanje teh načel v neprestane gospodarske težave in polome, ki se končujejo v popuščanju v prid svobode in nevezanosti. Drugi teoretiki iščejo rešitve v nekem srečnem spoju načela vezanosti in nevezanosti. Med temi se predvsem odlikujejo katoliški pisci, saj je prav Pij XI., ki mu je dr. Žebotova knjiga posvečena, v okrožnici Quadagesimo anno pokazal odrešilno pot v smeri korporativne obnove. Tudi v praksi smo doživeli mnogo poskusov uveljavljanja korporativne ideje. V tem pogledu so zanimiva dela letos umrlega profesorja zagrebške komercialne šole dr. J. Ščetinca, ki je podal kratek opis in kritiko fašizma, bivšega avstrijskega korporativizma, nemškega nacionalnega socializma ter portugalskega korporativizma in nakazal nastavke korporativizma v Švici, Holandiji, Belgiji, Franciji in drugod. Kljub temu, da so ta dela bolj poljudnega značaja, pri nas še takih nismo imeli. Zato je dr. Žebotova knjiga že sama po sebi razveseljavajoč pojav v naši znanstveni literaturi.

Knjiga dr. Žebota razpade v tri večje oddelke. V prvem govori na splošno o korporativizmu, v drugem daje opis italijanskega fašizma s kritičnimi opombami, tretji del pa zopet razpade v glavnem v kritičen opis fašističnega korporativnega gospodarstva in pa v poskus teorije korporativnega narodnega gospodarstva.

Razen predgovora pisca samega uvajata knjigo profesor za narodno gospodarstvo na pravni fakulteti v Parizu Fr. Perroux, ki podaja svojo definicijo korporativizma in čigar zasnova »delovne skupnosti« ohranja zahteve produktivnosti in obenem zadostuje zahtevam socialne pravičnosti ter vodja instituta gospodarskih ved na kat. univerzi v Milanu prof. Fr. Vito, ki poudarja, da je temelj korporativizma organska zamisel družbe, ki priznava poedinca in družbo. Korporativizem mu pomenja korenito obnovo celotnega narodnega telesa, ki se razteza na gospodarsko in politično pravno in socialno strukturo. Namen korporativizma pa je jamčiti višjo stopnjo socialne pravičnosti ter vzpostaviti enotno, organsko in popolno urejevanje proizvodnje. Organizacijsko vez pa predstavlja oznanilo, ki ga poedinca opravljajo pod vidikom družbenih namenov in ki pripadnike istega poklica družijo v korporacijo. Korporativno narodno gospodarstvo pa opredeljuje kot sestav samourejevanja proizvodjalnih kategorij pod državnim vodstvom.

Ker je namen knjige podati znanstveno monografijo fašizma, je seveda pretežno posvečena kritičnemu opisu fašizma, ki ga je avtor za časa svojega študija v Italiji spoznaval iz neposrednih virov. Podaja nam celotno sliko fašizma: zgodovino njegovega nastopa in ideologijo, njegova zamisel države in korporativizma, podaja pravno zgradbo korporativnega sistema ter opis zgradbe in delovanja fašističnega narodnega gospodarstva. Iz danih osnov ene zgodovinske oblike korporativizma z vsemi njenimi dobrimi in slabimi stranmi, ki nanje avtor opozarja zlasti na koncu posameznih odstavkov in v odličnih opombah pod črto, gradi avtor svojo teorijo korporativnega narodnega gospodarstva.

Korporativno narodno gospodarstvo temelji na organskem sociološkem temelju, ki priznava za realnosti poedinca in družbo. Zato loči namene družbe in namene poedinca, ki so v istem redu podrejeni družbinim namenom. Zato zasebna lastnina ni absolutna pravica, ampak tudi socialno opravilo in delo je socialna dolžnost, ni pa neizborno prisilno. K zasebni pobudi se pridruži javna pobuda kot urejevalni, nadzorovalni in dopolnjevalni činitelj narodnega gospodarstva. Vrhovna namena sta socialna pravičnost in narodna rast, zato je gospodarstvo sredstvo življenja in v pogledu uporabe podrejeno etiki in politiki.

Korporativno narodno gospodarstvo je sestavljeno iz zasebnih, poljavnih in javnih podjetij. Organizatorno, vodstveno in nadzorstveno jih veže v narodno gospodarsko celoto javnopravni sindikalno korporativni organizem pod vodstvom redne in organske socialnogospodarske politike.

Javno poseganje v narodno gospodarstvo je sistematično in organsko v vseh odsekih. Izvaja se po korporativni organizaciji, ki je primerno včlanjena v javno politično območje. Vodi in dopolnjuje zasebno dejavnost v odsekih, kjer je zasebna pobuda preslabotna ali kjer gre za neposredne narodne koristi. Izbira med konsumom, kratko-, srednje- in dolgoročnimi investicijami, se ozira na korist poedinca, skupin in naroda. Spori iz delavnih in tržnih odnosov se urejajo na pravno urejen miren način. Korporativna mezda se bliža stopnji, ki ustreza produktivnosti dela, je pa še socialno dopolnjena (družinske doklade in druge socialno-skrbstvene ugodnosti). Gonilo gospodarstva je zasebna korist, ki pa jo disciplinira korporativna gospodarska politika. Javnopravna ureditev podjetniških zvez, podrejenih korporativnemu gospodarskemu sodstvu, izločuje slabe učinke teh zvez. Proizvajalne naprave naraščajo po zasebni pobudi, ureja jih pa sorazmerno s potrebami konsuma in z dejanskimi zmoglostmi kredita korporativno vodstvo. Konjunktorna politika izravnava konjunktorno valovanje. Da onemogoči kvarni vpliv drugih narodnih gospodarstev na lastno, nadzoruje tudi zunanjo trgovino in meddržavna plačila. Prizadeva si za narodno gospodarsko avtonomijo. Finančna politika je sredstvo gospodarske in socialne politike.

Korporativno narodno gospodarstvo je zgrajeno na načelu dvostranskih monopolov (podjetniki — sindikati). Škodljive možnosti monopola preprečuje narodno gospodarsko politično uravnavanje in nadziranje z vodilnimi idejama, ki sta socialna pravičnost in gospodarski nacionalizem, na naravnih danostih zgrajena avtarkija. Ta urejevalna politika je

toliko lažja, ker so korporacije pri njej udeležene in ker imajo javnopravni značaj, pri čemer pa so nujni pogoji in vir korporativne narodnogospodarske dejavnosti zasebna lastnina, zasebna gospodarska pobuda in prosta izbira dela.

Pisec podaja tudi nestrokovnjaku takoj opazen in zanesljiv znak, kdaj začne po svoji naravi samoupravno korporativno gospodarstvo prehajati v administrativno kolektivistično državno gospodarjenje. To je, ko začne stalno naraščati neposredno državoupravni odsek narodnega gospodarjenja.

V korporativnem narodnem gospodarstvu je trg ohranjen, čeprav je nacionaliziran. S tem je ohranjeno merilo za racionalno gospodarjenje.

V delu, kjer je z veliko pridnostjo zbrana neverjetno mnogo gradiva in ki bo odslej onemogočalo pri nas tako priljubljene splošne fraze o fašizmu ter hvale in obsodbe v celoti, opozarjamo zlasti na teorijo o dvostranskem monopolu, ki jo bo pisec gotovo še posebej obdelal. Za nas je važna še misel, da moramo premagati v svoji miselnosti lenobo, ki se opravičuje s ceneno preživelo frazo, da se vse najboljše razvija, če na razvoj kar najmanj vplivamo. Iz kvietizma v aktivizem, iz pasivnosti v zavestno in hoteno oblikovanje svoje narodne in državne usode — to je edina pot do zboljšanja in močne rasti vsega našega narodnostnega in državnega življenja.

Da bi podrobneje analizirali piščevo delo, nam nedostaja prostora in ovira tudi značaj lista. Knjige, ki se je z njo dr. Žebot močno uveljavil kot mladi znanstvenik, saj je pisana zelo strokovno, smo veseli tudi mi, njegovi tovariši. Vsi se še spominjamo obsodb, ko so stražarski pokret razglašali za ubijalca kulture in mu prerokovali kulturno neplodnost, mi pa tudi vemo, kakšne težave so stajali na pot našemu tovarišu pri njegovem znanstvenem delu. Kljub vsem obsodbam in težavam imamo danes prvo večje znanstveno delo dr. Žebota že v rokah in upamo, da ne zadnje. Svojemu tovarišu in bivšemu uredniku našega lista k temu uspehu pristrčno čestitamo. Vsem, ki se praktično ali teoretično zanimajo za socialna in gospodarska vprašanja, je knjiga neobhodno potrebna.

Spominski zbornik Slovenije

Kljub nekaterim pomanjkljivostim — zlasti »Oris nekaterih važnejših kulturnih in gospodarskih ustanov in podjetij« je zaradi svojega reklamnega značaja v mnogih točkah neskladen s koristmi slovenstva ali vsaj samo enostransko podan — lahko rečemo o Spominskem zborniku, da je naša knjiga. Strokovno oceno posameznih razdelkov prepuščamo strokovnjakom. Poudariti pa hočemo važnost tega Spominskega zbornika za dijaštvo in izobražence. Spominski zbornik nam daje prerez stanja naše uprave in politično zgodovino, prerez kulturnega ter gospodarskega in socialnega življenja, kakršno je bilo ob vstopu v Jugoslavijo in kakršno je po 20 letih svobodnega življenja v lastni državi. Naš napredek je očiten, zato je vsaka malodušnost odveč. Zato naj postanejo besede našega narodnega voditelja dr. A. Korošca, ki jih je napisal Zborniku na pot, duhovna last vsakega Slovenca: »Mirno in z

optimizmom zremo zato v bodočnost. Če smo se obdržali skozi stoletja brez lastne države, nam bo to toliko laže v Jugoslaviji, kjer smo svojo usodo povežali s srbskim in hrvatskim narodom. Če so se nam neprijazne sile podvojile, smo mi svoje podsetorili. Pot našega naroda se šele začne. Ne v zaton, temveč v življenje, z vero v Boga in v samega sebe!«

Spominski zbornik pa nam tudi nakaže, da v teh 20 letih nismo vsega storili, kar bi bili mogli in kar bi bili morali. Ta narodni »Spoznaj samega sebe« naj bo prva mladim kačipot in usmerjevalec naših mladih sil, da ne bodo koristile samo posamezniku, ampak tudi narodu in državi.

S to mislijo prebirajmo naš Spominski zbornik Slovenije zlasti v teh dneh, ko se bližamo uresničitvi naše stalne zahteve po lastni samoupravi. —eš

Kongregacijski koledarček

Vodstvo Dijaških Marijinih Kongregacij je tudi letos že osmič izdalo koledarček. Koledarček je letos uredil prof. Jernej Pavlin, opremil pa ga je prof. Stane Kregar, oba iz Št. Vida. V njem je nagradnega veliko gradiva, ki ga mora imeti dijak vedno pri roki: bodisi v šoli bodisi doma. Saj obsegajo polovico besedila: francoski, nemški glagoli ter matematične formule, kar vse tako rado izpade iz dijaške glave. V koledarčku pa bodo našli stalen repetitorij, ki ga bodo lahko vedno imeli pri roki.

Koledarček vsemu dijaštvu najtopleje priporočamo!

Dom in svet, šte. 7

»Dom in svet« je kljub udarcu, ki ga je doživel v preteklem letu, ostal po svoji snovnosti prav zanimiv. Umetnik literat in likovni umetnik, obema je v njem posvečeno tisto mesto in spoštovanje, ki ga zaslužita za svoje umetnostno udejstvovanje. Poleg pesmi Severina Salija (Obisk v mrtvem domu), nadaljevanja Bevkove Domačije in nove povesti Jožeta Krivca z nadpisom Dom med goricami, nam je Tine Debeljak podal prevod pretresljive pesnitve Juliusza Slowackega: Oče okuženih. »Dom in svet« je zadnje čase posvetil posebno pažnjo slovanski književnosti. S Slowackim je stopil vanj predstavnik poljskega naroda, ki prav sedaj doživlja veliko tragedijo. Ivan Grafenauer nadaljuje z raziskovanji slovenske narodne poezije. Stane Mikuš je podal kritiko Mesesnelovega dela: Janez in Jurij Šubič, Jože Gregorič pa svoje vtise s tujih umetniških razprav. Nad vse potrebne so besede, ki jih je Stane Mikuš zapisal v Zapiskih o poškodovanju Kraljevega spomenika na Muzejskem trgu, ki izvira iz liberalnih »slovenskih« krogov, ki se tako strašno navdušujejo za popolno »svobodo znanosti in umetnosti«.

Zopet je začel izhajati »Annuaire Pontifical«, ki prinaša popis poedinih apostolskih področij. Iz njega je razvidno, da je papež Pij XI. ustanovil 148 apostolskih prefektur, 11 vikarijatov, 120 novih škofij, 10 apostolskih delegacij in 15 nunciatur. Sklenil je za časa svojega popeževanja 26 konkordatov.